

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Навчально-науковий інститут журналістики

Кафедра соціальних комунікацій

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНІ ПИТАННЯ В МАС-МЕДІА
для студентів**

галузь знань 06 журналістика
спеціальність 061 журналістика
освітній рівень магістр
освітня програма журналістика та медіакомунікації
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна форма
Навчальний рік 2022/2023
Семестр 3
Кількість кредитів ЄКТС 6
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладачі: Костянтин ШЕНДЕРОВСЬКИЙ,
доцент кафедри соціальних комунікацій

Пролонговано: на 20 /20 н.р. () « » 20 р.

на 20 /20 н.р. () « » 20 р.

КИЇВ – 2022

Розробниця: *Костянтин ШЕНДЕРОВСЬКИЙ*, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри соціальних комунікацій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри соціальних комунікацій

Ю.Б. (Юрій БОНДАР)

Протокол № 11 від «8» липень 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту журналістики

Протокол № 1 від «29» серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії *А.В.* (Анастасія ВОЛОБУЄВА)

1. Мета дисципліни – ознайомлення із особливостями відображення соціальних питань, проблем, патологій в умовах сучасних соціальних змін, вироблення умінь і навичок роботи з матеріалами на соціальну тематику та обґрунтування системних, складних проблем медіадіяльності при відображенні видимих, чутливих соціальних тем.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

Успішне опанування курсу передбачає здатність студентів до сприйняття інформації соціальної значущості, її узагальнення і критичного аналізу; володіння базовими знаннями в галузі соціальних відносин та розвитку соціальної сфери українського суспільства.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна є складовою професійної та дослідницької підготовки в системі здобуття магістерського рівня вищої освіти. Вона передбачає опанування особливими знаннями базових підходів щодо відображення соціальних тем, вмінь та навичок діяльності медіа працівника в умовах соціальних змін, за типовими видимими та чутливими соціальними темами, формування системних та складних проблем суспільства і медіа щодо розвитку практики медіа при відображенні соціальних тем.

4. Завдання: на основі викладених теоретичних положень про медіа відображення соціальних питань в Україні виробити вміння і навички практично застосовувати отримані знання для того, щоб:

- вміти аналізувати процеси в сучасній соціальній системі та сфері вирішення соціальних проблем;
- вміти формувати вимоги до розвитку медіадіяльності з базових соціальних тем та соціальних питань вразливих соціальних груп;
- бути готовим до роботи в умовах конфліктів, дискримінації та ізоляції людини, гендерної нерівності тощо.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

ЗК 9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у сфері медіа

ФК1 Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з соціальних комунікацій, набуті у процесі навчання або професійної діяльності, на рівні новітніх досягнень в інноваційній діяльності чи дослідницькій роботі.

ФК5. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК8. Здатність до планування подальшого автономного та самостійного навчання у сфері інноваційної діяльності.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати і розуміти основні передумови формування соціально значущої диференційованої медіапрактики в Україні, складові інклюзивного, недискримінаційного, інституційного, тематичного підходів щодо формування провідних ідей, принципів відбору інформації при підготовці медіаматеріалів</i>	<i>Лекція</i>	<i>Контрольне опитування, підготовка навчальних повідомлень або узагальнення досвіду</i>	<i>50%</i>
2.1	<i>Уміти вивчати соціальні запити та потреби, знаходити джерела соціальної інформації та формувати принципи відбору інформації в умовах конфліктів, дискримінації та ізоляції людини, гендерної нерівності тощо</i>	<i>Лекція та семінарське заняття</i>	<i>Проведення дослідження та його опис</i>	<i>20 %</i>
3.1.	<i>Уміти формувати системні та складні проблеми медіа у відображенні соціальних питань</i>	<i>Лекція та семінарське заняття</i>	<i>Проведення дослідження та підготовка проекту наукового повідомлення</i>	<i>20%</i>
4.1.	<i>Уміти акредитуватися в організаціях різних форм власності, взаємодіяти з людьми з різними соціальними ознаками та реалізовувати завдання щодо підготовки матеріалу</i>	<i>Лекція та семінарське заняття</i>	<i>Усне обговорення та проведення дослідження</i>	<i>10%</i>

	соціального спрямування			
--	-------------------------	--	--	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	<i>1.1</i>	<i>2.1</i>	<i>3.1</i>	<i>4.1</i>
Програмні результати навчання (назва)				
ПРН 3. Писати рецензію на інноваційний проєкт, визначити сфери найбільш ефективного використання його.	+	+	+	+
ПРН 4. Використовувати іноземні мови у популяризації своєї дослідницької або інноваційної роботи.	+	+	+	+
ПРН 15. Робити висновки про незавершеність дослідження і застосування нових підходів.	+	+	+	+
ПРН 19. Створювати фахову аналітику, проєктувати результати інформаційної діяльності, формувати висновки про медіаефективність у короткостроковій довгостроковій перспективі.	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

Підсумкове оцінювання у формі іспиту. Іспит є комбінованим: студент відповідає письмово на перше завдання білету (протягом 30 хвилин) та усно презентує творчу роботу.

Студент, який набрав менше 34 балів, до іспиту не допускається. .

7.2 Організація оцінювання:

1. Контрольне опитування, підготовка навчальних повідомлень або узагальнення досвіду (5): РН 1.1. – 30 балів / 19 бал.

2. Підготовка опису дослідження: РН 2.1., 3.1., 4.1. – 30 балів / 19 бал.

3. Письмова відповідь на теоретичне завдання та презентація наукового повідомлення за підсумками дослідження : РН 1.1., 2.1., 3,1, 4.1. – 40 балів / 26 балів.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостій на робота
Змістовий модуль 1. Теоретичні передумови розвитку диференційованої практики відображення соціальних питань				
1	Тема 1. Методологічні аспекти відображення соціальних питань в мас-медіа	4	4	10
2	Тема 2. Участь людини у вирішенні соціальних питань: громадська організація, гуманітарна діяльність, благодійництво та волонтерство	2	2	10
3	Тема 3. Соціальні питання дітей в Україні: діти-сироти, діти, які перебувають в конфлікті з законом. Соціальні питання сім'ї та протидія сімейному насильству	2	2	10
4	Тема 4. Соціальні питання людей з інвалідністю. Торгівля людьми як соціальна проблема. Соціальні питання літніх людей	2	2	10
Змістовий модуль 2. Системні та складні проблеми медіа при відображенні соціальних тем (питань, проблем)				
5	Тема 5. Соціальні питання меншин (національних та ЛГБТ). Соціальні питання мігрантів, біженців, переселенців.	2	2	10
6	Тема 6. Люди, які не є включеними до суспільних процесів: бездомні, особи секс-бізнесу, наркозалежні, психічнохворі, хворі на СНІД тощо	2	2	10
	Консультація		2	
	ВСЬОГО	14	16	60

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **14 год.**

Семінари – **14 год.**

Консультації – **2 год.**

Самостійна робота – **60 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Гендер для медій. Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / За загальною редакцією Маєрчик М., Плахотнік О., Ярманової Г. – К.: Критика. – 2014.

2. Гребенчук Ю. Роль ЗМІ у висвітленні екстремальних подій, терактів і катастроф. – 2011. – 24 січня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ua.for-ua.com>.

3. Дж. Мак-Манус. Як розрізнити соціально відповідальну і безвідповідальну журналістику // Медіаграмотність. Інтернет-видання [сайт]. Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/yak-rozrizniti-socialno-vidpovidalnu-i-bezvidpovidalnu-zhurnalistiku> – Назва з екрана.

4. Медіа-імідж ВІЛ/СНІДу в Україні / Т.Семигіна, І.Зубець, Д.Богдан та ін. – К.: «Київо-Могилянська академія», 2005. – 124 с.

5. Міхеєва Л. Особливості функціонування здорового способу життя у молодого покоління // Освіта регіону. Політологія. Психологія. Комунікації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.social-science.com.ua>.

6. Мова ворожечі та ЗМІ: міжнародні стандарти та підходи. – К.: Проект «Без Кордонів» ГО «Центр «Соціальна Дія», 2015.

7. Наш соціальний календар: збірка навч.-метод. матеріалів і наук. статей / Упор., ред. К. Шендеровського / Київ. нац. ун-т; Ін-т журналістики. – К., 2011.

8. Представництво інтересів соціально вразливих дітей та сімей : навч. посіб. / За ред. Т. Семигіної. – К. : Четверта хвиля, 2004. – 216 с.

9. Розуміння поняття «злочини на ґрунті ненависті»: Посібник для України. OSCE/ODIHR. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://www.osce.org/uk/odihr/208186?download=true> – Назва з екрана.

10. Сучасні виклики для соціально значущої медіа діяльності : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених [наук. ред. В. Корнєєв; упоряд. Н. Ващенко] — К. : Інститут журналістики, 2015. — 198 с.

11. Шендеровський К. Передумови інституціоналізації соціальних комунікацій у сфері вирішення соціальних проблем // Українське журналістикознавство. – К., 2013. – Вип. 14.

12. Шендеровський К. Соціальна освіта та соціальні комунікації : тексти лекцій // Київ. нац. ун-т; Ін-т журналістики. – К., 2011. – 205 с.

13. Медіакомунікації та соціальні проблеми : Збірка навчально-методичних матеріалів і наукових статей в трьох частинах. Частина перша / Упор., ред. К. Шендеровського / Київ. нац. ун-т; Ін-т журналістики. – К., 2012. – 288 с.

14. Шендеровський К. С. Соціально значущі комунікації у сфері вирішення сучасних соціальних проблем // Наукові записки Інституту журналістики. – К., 2013. – Т.52. Липень-вересень.

Додаткові (інтернет-ресурси):

15. Центр інформації про права людини. – Електроні дані. – Режим доступу: <http://humanrights.org.ua/> – Назва з екрана.
16. Український форум благодійників [сайт]. – Електроні дані. – Режим доступу: <http://www.ufb.org.ua/> - Назва з екрана.
17. Універсальний дизайн. – Електроні дані. – Режим доступу: <http://ud.org.ua/> – Назва з екрана.
18. Стехіна В. Проблема розуміння в соціальних комунікаціях / В. Стехіна // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2010. – Т. 41. – Жовтень-грудень. – С.28-32.
19. Волонтери. Мобілізація добра: збірка / укл. і передм. І. Карпи. – Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2015. – 256 с.
20. Виртосу І. Як розповісти про людей з інвалідністю: поради для журналістів / Профстандарти / Медіаетика // Медіаосвіта. – Електроні дані. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/ethics/standards/yak_rozpovidati_pro_lyudey_z_invalidnistyu_poradi_dlya_zhurnalistiv/ – Назва з екрана.
21. Кампанія проти дискримінації. – Електроні дані. – Режим доступу: <http://www.discrimi.net/> – Назва з екрана.
22. Карта соціальних послуг м. Києва. Видання Всеукраїнського благодійного фонду «Соціальне партнерство» для нужденних [сайт]. – Електроні дані. – Режим доступу: <http://socpartnerstvo.org/map> – Назва з екрана.
23. Климанська Л. Д. Медіа-імідж соціальної проблеми // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. – К., 2009. – Вип. 15. – С. 273–279.
24. Клименко Н. Проблеми дитинства та материнства на сторінках видань для жінок і родин: специфіка подання (на матеріалах журналів «Единственная», «Мир семьи», «Мама и я») / Н. Клименко // Наукові записки інституту журналістики. Т. 38. 2010. Січень-березень. – С.103-110.
25. Соціальна робота в Україні: теорія та практика : навч. посіб. / І. Зверева, О. Безпалько, С. Харченко, К. Шендеровський та ін.; за заг. ред. : І. Зверевої, Г. Лактіонової. – К.: Наук.світ, 2003. – 233 с.